

Zgodnja DANICA.

Katolišk' cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi polji, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četrletno 1 gld. 30 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrletno 1 gold.; ako sadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXVII.

V Ljubljani 3. malga travna 1874.

List 14.

Koledar za naslednji teden.

April. Mali traven.

5. Velika nedelja ali Velika noč. Evangelij: „Jezus vstane od smerti“. (Mark. 16.) Sv. Vincencij Fere-rij, v Valenciji na Španjskem rojen 23. prosinca 1357, sin plemenitih in bogatih staršev. Šestletnega so starši jeli dajati v šolo. Po kaki kratki igri z otroci je stopil na višavo, jim je pridigoval in se obnašal, kakor je pridigarje v cerkvi slišal in vidil. Mladeneč je prav pobožno živel, rad hodil k sv. maši, se vsako sredo in petek do smerti postil, veliko delil ubogim, kar so mu starši radi dovolili. Bil je tih, in je le malo govoril, pa to, kar je govoril, je tudi dobro premislil. Čas mu je bil drag, in ga ni s postopanjem zapravljaj. V šoli je vse druge študente prekosil, bil bistrega uma in dobrega spominja. Šole doverši in oče mu reče: „Ljubi sin! zdaj si boš mogel stan izvoliti.“ Vincencij: „O preljubeznjivi oče! moje edine želje so, Kristusu služiti, moj sklep je, v red sv. Dominika stopiti; prosim vas, dajte mi blagoslov, da se v miru od vas ločim.“ Oče ga jokaje objame in ga blagoslovi. Ravno tako je tudi mati storila. Vincencij stopi v samostan, hitro napreduje v čednosti in učenosti; kmalo je bil imenovan doktor sv. pisma. V Valenciji razlaga 6 lét sv. pismo, ljudstvo dère od vseh strani k njegovim pridigam; imenuje ga „svetnika“ ali „služabnika Kristusovega“. Bog dopuša, da ga satan mnogoterno skuša, zlasti pa nadraži hudobno ženstvo, da ga zalezuje in gerdo obrekovanje se širi po vsem mestu; Bog pa opraviči svojega služabnika, in odkrije gerdo laž. Vincencij dobi od svojih viših misijonsko službo, leta 1397 nastopi misijonske pota, ter pridiguje s sveto gorečnostjo in presunljivo govornostjo po Španjskem, Francoskem, Laškem, ob Renu in po Angleškem. Bog mu podeli dar mnogih jezikov, čeravno v svojem maternem jeziku govori, ga vender vsi poslušavci umevajo. Bog blagoslavlja njegove pridige, ter k pokori nagne 100,000 terdovratnih grešnikov, spreoberne 25,000 judov, veliko tisučev turkov. Vincencij poterjuje Božjo besedo z mnogimi čudeži, sklene svoje delavno življenje 5. apr. l. 1419.

Vodila sv. Vincencija. Nikoli ne pohajkovaj; „ker postopanje veliko hudega nauči.“ (Sir. 33, 29.) Postopač ima veliko skušnjav. — Pred premisli, po tem govori. „Neumneži imajo v ustih svoje serce; modri pa imajo svoje usta v sercu.“ (Sir. 21, 29.) Bedaki brez premislika kvasijo in čenčajo; modri ljudje pa v sercu prevdarjajo, kar mislijo povedati.

Sv. Zeno in 5. ss. spričevavcev; na otoku „Lesbu“ 5 ss. spričevavcev.

6. Velikonočni ponedeljek. Praznik. — Sv. Julijana devica je bila blizu Litiha v Belgiji hči pobožnih staršev. Že petletni deklici starši umerjejo. Nune v Litihi vzamejo siroto v samostan, sestra Sapiencia jo uči moliti, brati, pisati in delati. V 14. l. je dobila nunsko obleko. Ljubezen do sv. Rešnjega Telesa je v nji pogasila vso ljubezen do stvari, pogostoma ga je obiskovala, in je bila pred njim v molitvi tako zamaknjena, da so jo mogle nune zbujati. Po smerti matere prednice so si jo nune za prednico izvolile enoglasno. Vselej, ko je Julijana pred sv. Rešnjim Telesom molila, je vidila luno pred seboj v naj lepši svetlobi, le majhna linica je bila v nji, ki ni bila razsvetljena. Dve leti je imela to prikazen, pa ni vedila, kaj to pomeni. Goreče je Boga prosila, naj ji razodene pomen te prikazni. Kristus se ji prikaže, in ji razloži skrivnost, rekoč: „Svetla luna je sedanjí stan sv. Cerkve, linica, ki ni razsvetljena, pomeni, da ji še manjka praznika, ki na bi ga kristjani slovesno obhajali, in ta praznik je praznik presv. Rešnjega Telesa.“ Ob enem pa ji zapové, da naj to svetu razglasi. Ponižna nuna se tega povelja močno ustraši, ter se izgovarja, da tega ne more spolniti; tudi Gospoda prosi, da naj to povelje kakemu višemu duhovnu dá. Julijana 20 lét odlaša to povelje dopolniti, ker jo pa Kristus vedno opominja, razodene vse to pobožnemu kanoniku Janezu Lausana-tu, ta pa Jakobu, ki je bil pozneje papež Urban IV, in še drugim duhovnom. Vsi so spoznali, da bi bilo to praznovanje koristno vernemu ljudstvu. Drugi pa so bili nasprotni misli in so se jezili, rekoč: „Čemu nov praznik? To je sanjarija prenapete nune!“ Julijana voljno prenaša zaničevanje in prosi Boga, naj serca škofov nakloni k temu praznovanju. Hugon, škof v Litihi, obhaja prvi ta praznik l. 1252. Papež Urban IV so ga zapovedali po vsem keršanskem svetu l. 1264.

Bog je izvolil ponižno, priprosto nuno, kateri je svojo voljo razodel. Nad njo se je spolnilo, kar piše sv. apostelj Pavel: „Kar je nespametno pred svetom, je Bog izvolil, da bi osramotil modre; in kar je slabo pred svetom, je izvolil Bog, da bi osramotil, kar je mogočnega.“ (I. Kor. 1, 27.) Bodi tudi ti ponižen in priprost, in lahko boš spoznal voljo Božjo.

Sv. Ksist papež spr., ki je ob času cesarja Hadrijana vladal sv. cerkev, in je pod cesarjem Antoninom dosegel mučeniško krono. Ss. Timotej in Diogen spr.; sv. Celestin pap. spoz.; sv. Cels šk. spoz.

7. Velikonočni torek. Sopraznik. Zvelič. Herman Jožef, mašnik spoz., v 12. stoletji v Kolinu, sin ubožnih staršev. Pobožna mati ga je redila v strahu Božjem. Deček je igre z otroci popušal, in v cerkev hodil, zlasti je pred altarjem Matere Božje z Jezuškom

v naročji molil. Zato je imel večkrat prikazni Matere Božje z Božjim Detetom, in bil je v posebnem njenem varstvu. V svojem 12. l. stopi Herman v samostan v Štajnfeldu, predstojnik ga pošlje v Frizland v šolo; po doveršenih šolah se verne v Štajnfeld, opravlja službo žagradarja (zakristana), ohrani v lepem redu cerkvene oblačila, lepša altarje, lepo snaži cerkev. Zavoljo posebne čistosti mu dajo nekteri izmed bratov ime „Jožef“. Godili so se s njim mnogoteri čudeži, in imenoval se je potem Herman Jožef. Mašnik posvečen je bil pri sv. maši pogostoma zamaknjen. Zročil je svojo čisto dušo Jezusu in Mariji v roke 7. apr. 1236. l.

Vodila zvel. Hermana Jožefa: Z mladih nóg se vadi veselice odtegovati. — Ravnaj zaupljivo z Marijo, in tudi ona bo s teboj zaupljivo ravnala. — Opravljaj natančno svoje dela; na pol storjene so skažene.

Ss. Epifanij, šk., Donat, Rufin in 13 drugih sprič.; sv. Cirijak in 10 drugih sprič.; sv. Saturnin šk. spoz.; sv. Afrát puš. spoz.

8. Sreda po veliki noči. Zvelič. Uršulina, devica v Parmi, rojena 14. maja 1375. Bog je prečuden v svojih svetnikih, in tacega se je skazal tudi v tem otroku. Očetu je bilo po angelju razodeto, da deklica, ki bo rojena, ne bo mogla 5 lét hoditi, in da bo v svojem 15. letu slišala posebno povelje Gospodovo. Ko je bila Uršulina 4 mesce stara, zdajci zakliče: „Bog Oče! Bog Oče!“ Pét lét ni mogla hoditi, kakor je bil angelj napovedal. Mati jo vzame seboj v cerkev, jo postavi na altar, jo daruje Bogú, in deklica lahko hodi. Uršulina raste, kakor v letih, tako tudi v modrosti in vsaki čednosti pred Bogom in pred ljudmi tako, da jo vse občuduje. Velikonočno nedeljo l. 1391 po sv. obhajilu pa se je na Božje povelje podala v Avinjon, kjer je bival nepravi, vsiljeni papež Klemen. „Ali ne vidiš, koliko škoda terpi razcepljeno keršanstvo?“ ga je nagovorila in resno opominjala, da naj se podverže pravemu papežu. V svojem 2. poslanji na povelje Božje Klemena s svojo modrostjo in resnobo tako pretrese in prepriča, da je zaklical: „Boga in njegove svetnike kličem na pričo, da si mi ti dosegla gnado zveličanja.“

Ker se je dal zopet motiti, je kmali, kakor je ona napovedala, res bil strahovan: ko se je k mizi usedel, je kar nagloma umerl l. 1394. Tudi prestrašenim njegovim kardinalom je zažugala devica: „Če hočete rešiti svoje duše, se morate podvreči sv. Cerkvi.“

Ljubi kristjan! tudi to devico je Bog izvolil, da je po nji osramotil mogočne. (I. Kor. 1, 27.) Takošnega nadnaturnega razodenja, kakoršno je Uršulina od Boga prejela, nismo vredni; vendar pa nam veljajo besede sv. Pavla: „Rastimo v spoznanji Božjem, in spoznanji našega Gospoda Jezusa Kristusa.“ „To pa je večno življenje, da spoznajo tebe samega pravega Boga, in Jezusa Kristusa, kterega si poslal.“ (Jan. 17, 3.) —

Sv. Dionizij, šk. v Korintu, ni le ljudstva svojega mesta in svoje škofije z učenostjo in pobožnostjo podučeval, ampak tudi škofo družih okrajin s svojimi listi; rimske papeže je tako častil, da je njih liste ob nedeljah ukazoval v cerkvi brati. Slovel je ob času cesarjev Marka Antonina, Vera in Lucija Avrelija Komoda.

9. Četertek po veliki noči. Sv. Zozim, menih in mašnik, in sv. Marija Egipčanka, spokornica. Sv. Zozim je poslednji čas živel v samostanu pri reki Jordanu. Menihi tega samostana so imeli navado v nedeljo pred 40danskim postom sv. Rešnje Telo prejeti, in po dokončani molitvi se iz samostana v pušavo podati in ondi ostro se postiti. Nekteri izmed njih so vzeli seboj nekaj brešnja, n. pr. žita in sočivja, nekteri pa nič ne, in so se živili le z zelišjem; živeli pa so sleherni

v svojem samotnem kraju, da drugi družega ni vidil. Bil je med njimi tudi Zozim, in ta gre deleč v notranjo pušavo, tam najde veliko spokornico in jo nagovori, naj mu razodene svoje življenje. Spokornica mu reče: „Moj oče! sramota me spremlja, če ti povém vse svoje nesramnosti. Moja domovina je Egipt; 12 lét stara sem zapustila starše, se podala v Aleksandrijo, in tam sem 17 lét razuzdano živela. Neko jutro sem videla Egipčane k morju hiteti, vprašala sem jih, kam hitijo; odgovorili so mi: V Jeruzalem k prazniku povišanja sv. Križa. Pridružila sem se jim z nečistega namena, da bi na ladiji in v Jeruzalemu razuzdano živela; kar se je tudi godilo. Praznik povišanja sv. Križa sem šla z množico ljudi v cerkev, toda le do praga; trikrat sem skušala čez prag stopiti, pa vselej me je neka nevidna moč v preddvor potegnula. Misel je presunila moje serce, da vzrok tega je moje pregrešno življenje. V preddvoru sem ugledala nad seboj podobo Marije prečisti Device, klečé in jokaje sem jo prosila, naj mi sprosi milost, da bi v cerkev mogla; po tem sem lahko vanjo stopila in pred sv. križem svoje grehe objokovala. Po dokončani molitvi sem se vernila v preddvor pred podobo Matere Božje, ter sem se ji zahvalila za prejeto milost; zaslišala sem glas: „Unkraj Jordana boš našla sladki mir.“ Neutegoma sem hitela proti Jordanu, in zvečer sem prišla v cerkev sv. Janeza Kerstnika. Drugi dan sem prejela sv. zakramente, se prepeljala čez Jordan in prišla v to pušavo; Marija je bila moja vodnica.“ Zozim jo vpraša: „Koliko časa že v tej pušavi živi?“ Marija mu odgovori: „47 lét je, kar sem sveto mesto zapustila.“ Spokornica prosi Zozima, da naj drugo leto ne hodi iz samostana v pušavo, in naj prinese veliki četertek presveto Obhajilo k Jordanu, kamor bo prišla s pušave. Zozim ji obljubi. Drugo leto veliki četertek nese sv. Rešnje Telo k Jordanu, vidi unkraj Jordana stati sv. spokornico, ktera stori križ čez Jordan, pride s suho nogo čez reko, in prejme z vso pobožnostjo sv. popotnico. Marija prosi mašnika, naj drugo leto veliki četertek zopet na ta kraj pride; zgodilo se je to, pa najde njeno mertvo truplo in zraven njega v zemljo zapisano: „Oče Zozim! pokoplji moje truplo, veliki petek po prejeti sv. Popotnici sem v Gospodu zaspala.“ Tedaj je njeno truplo celo leto nestrohljivo ondi ležalo. — Zozim je umerl v samostanu skoraj sto lét star.

Marija, presveta Mati Božja je pribežališe grešnikov, k nji se tedaj zatekajmo! —

Ss. Demetrij, Konce, Hilarij in tovariši spr.; sv. Marija Kleofa, sestra Matere Božje.

10. Petek po veliki noči. Sv. Ecehiel prerok je bil iz duhovskega rodú, s kraljem Jehonijem in več judi vjet, in v Babilon odpeljan. Zavračal je krive preroke, kteri so se pomoči iz Egipta nadjali, in pokončanje Babilona in rešenje judov oznanovali; prerokoval je, da bo Jeruzalem razvaljen in vse ljudstvo v sužojost odpeljano; prekoval je vernitev judov iz sužnosti, Mesijevo kraljestvo, in nesrečo sosednjim ljudstvom. Judovski sodnik, kterega je prerok svaril zavoljo malikovanja, ga je v ječi umoril.

Preroške bukve Ecehielove obsegajo bogat zaklad lepih nauk za vsacega človeka. Grešnik bere v njih svojo nevhvaležnost in Božje usmiljenje, če greh zapusti; pravični najde v njih strašno resnico, da vse njegove dobre dela so zgubljene, če v greh zabrede; dušni pastir se iz njih uči, da bo Bogu odgovor dajal za duše, ktere se iz njegovega zadolženja pogubijo; vsm je Ecehiel lep zgled natančnega spolnovanja dolžnost, pokoršine do Boga in zatajevanja samega sebe. Toda teh bukev več del ne boš razumel brez pristavljenega razlaganja, kakoršnega ima sv. pismo, natisnjeno 1859. leta. —

Sv. Apolonij maš. in 5 sprič.; ss. Terencij, Afrikan, Pompej in tovarši sprič.; sv. Makarij šk. spoz.

11. Sabota po veliki noči. Sv. Leon I Veliki, papež, spoz. in cerkv. učenik, je sv. Cerkev vladal, ko je Atila, kralj Hunov, s priimkom „Šiba Božja“, našo deželo ropal in pokončeval, Oglejsko mesto pri Gorici tri leta oblegal in požgal, s svojo vojsko na Laško prihrul in proti Rimu derl l. 453. Sv. Leon opominja ljudstvo k molitvi in pokori, gre v duhovski obleki Atilu naproti in ga s svojo izverstno govornostjo ustavi. Atila vprašajo njegovi ljudje, zakaj se je zoper svojo navado papeževemu povelju podvergel; on pa jim odgovori: „Vidil sem zraven njega stati dva moža, ki sta mi z golim mečem žugala smert, ako se mu ne vdam.“ Bila sta ta dva moža sveta aposteljna Peter in Pavel. Atila se verne v Panonijo. Tri leta po tem sprosi Genzerika, grozovitega kralja Vandalov, da ni Rima požgal in cerkvá razdjal. Leon je s svojo učenostjo zatiral krivoverstvo, pisal je list škofom, ki so bili zbrani v vesoljnem cerkvenem zboru v Kalcedonu. Ko je bil ta list v zboru prebran, so vsi škofje (njih 520) enoglasno zaklicali: „To je prava vera, to je stari, čisti nauk sv. Cerkve. Sv. Peter je iz ust Leonovih govoril.“ Kriva vera Evtihova in Nestorijeva je bila obsojena in zaveržena. Sv. Leon je veliko pisal, že v življenji je dobil priimek: „Veliki“; vladal je sv. cerkev 21 lét, umerl je 10. listopada 461. Cerkev obhaja njegov praznik 11. apr., ker so bili ta dan njegovi ostanki v cerkev sv. Petra preneseni.

Po zgledu škofov v Kalcedonskem cerkvenem zboru zbranih govori tudi ti nasproti krivim naukom, rekoč: „To je prava vera, to je stari, čisti nauk. Sv. Peter je iz ust papeževih govoril.“

Sv. Antipa, imenovan zvesti spričevavec, njega se spominja sv. Janez v skrivnem razodenju; sv. Dominijon šk. z 8 vojaki sprič. v Dalmaciji; sv. Izak, menih spoz. v Spoletu.

Enciklika sv. Očeta Pija IX

do kardinalov, vikših škofov in škofov Avstrijanskega cesarstva.

(Konec.)

Kaj je dalje pričakovati od tistih postavlinh osnov, ki imajo napis: V oziru na samostanske družbe? Njih obširni škodljivi pomen in njih sovražni namen je tako očiten, da vsak mora spoznati, da so izmišljene in pripravljene za pokončanje in pogin cerkvenih redov. Zguba časnih posétev, ki jih čaka, je poslednjič tako velika, da se komaj še razloči od očitnega razbodbnanja in zadeganja. Te poséstva bo namreč po poterjenih postavah vlada v svojo oblast spravila in si bo pripisovala pravico in oblast jih deliti, oddajati in z davki tako zmanjševati, da njih revni užitek in prid, ki ostane, se po pravici ne bo čislal v čast Cerkvi, ampak v njeno zasmeševanje in kakor zagrinjalo krivice.

Ker so take te postavbe, o katerih se obravnava v zbornici avstrijanske države, in se opirajo na tiste načela, ki smo jih razodeli, so Vam, ljubljeni sinovi in častiti bratje, nedvomno jasne sadanje nevarnosti, ktere čakajo Vaši čujočnosti izročene čede. Edinost in mir Cerkve se namreč na igro stavi, in pot se pripravlja k tistemu, kar Cerkvi upleni prostost, ktero je sv. Tomaž Kanterburški po pravici imenoval dušo Cerkve, brez ktere ne živi in ni močna zoper tiste, ki strežejo sve-

tile Božje po dedšini posesti. *) Ta izrek drug nepremagljiv branivec ravno té prostosti, sv. Anzelmo, razlaga z naslednjimi besedami: „Bog na svetu nič tako močno ne ljubi, kakor svobodo svoje Cerkve. Oni, kateri ji nočejo toliko koristiti, ampak veliko več čez njo gospodovati, se brez dvoma skažejo za sovražnike Božje. Prosto hoče Bog svojo nevesto, ne kakor dekle. **) Zato spodubujemo in vnmamo Vašo nadpastirsko čujočnost in Vašo gorečnost, s ktero ste navdušeni za hišo Božjo, prizadevajte si odverniti nevarnost, ki se približuje. Oserčite se na vso moč, da dovojskujete vojsko, ki je Vaše kreposti vredna. Svěsti smo si, da ne v serčnosti in ne v moči ne boste slabši od unih častitih bratov, kateri so drugéj med naj britkejšimi pritežnostmi za to Cerkvino prostost po zasramovanji in grenkosti postali v izgledovanje, in ne le da rop svojih posétev z veseljem prenašajo, temuč tudi v okovih bojujejo boj terpljenja. ***)

Sicer pa vse upanje ni na Naše moči zastavljeno, ampak na Boga. Ravná se za reč Božjo, kateri nas je s svojo nezmotljivo besedo opominjal in poterdil: „Na svetu bote britkosti imeli, pa zaupajte, Jest sem svet premagal. †)

Mi tedaj, ki smo vsled Svoje apostoljske službe, ko božja milost poterjuje Našo slabost, v tej tako spremljivi in prehudi vojski zoper Cerkev postavljeni za vodnika, rečemo in obljubimo tudi to, kar je sv. mučenik Kanterburški nekda djal z naslednjimi besedami tako primerno za naš čas in naše nevarne okolišine: „Boj, ki ga Cerkvini sovražniki zoper nas bojujejo, je boj med njimi in med Bogom; zakaj mi od njih ne zahtevamo nič drugega, razun kar je večni Bog v svoji večni oporoki zapustil Cerkvi, ko se je bil zanjo včlovečil. Povzdignite se tedaj v veri in v ljubezni Kristusu z nami k brambi Cerkve, in hitite z Vam izročeno veljavo in previdnostjo v pomoč ljudém, kterim nobena obilnost dobrót ne zadostuje, ako Cerkev Božja prostosti nima.

Mi toliko bolj na Vas zaupamo, ker je prašanje za reč Božjo. Kar pa Nas zadeva, bodite si svěsti, da cénimo veliko višej časno smert preterpeti, kakor pa britkosti žalostne sužnjosti nase vzeti. Zakaj izid tega boja ima nasledke za prihodnje čase, da bo Cerkev ali v vednih britkosti žalovala, kar Bog ne da, ali pa se stalne prostosti veselila.“ ††) Ker pa si morate prizadevati, da protéče nevarnosti s svojo veljavo, razbornostjo in gorečnostjo odvernete, boste sprevidili, da nič ne bo primérniše in koristniše, kakor v skupnem posvetovanji iskati pripravnih potov, da doželeni cilj toliko varniše in tečniše dosežete.

V tem ko se Cerkvi njene pravice napadajo, je Vaša dolžnost vernike braniti; toliko zanesljivši pa bo mirje (ozidje) in toliko močnejši bramba, kolikor bolj enodušno in zedinjeno bodo delale posameznih prizadevanja, in kolikor gorečniše se bode od okolišin zahtevano djanje previdilo in določilo. Zato vas opominjamo, najprej ko je moč se snidite in po skupnem posvetovanji si varno in od vsih poterjeno ravnilo postavite, kteremu primerno, kakor zahteva Vaša služba, se boste enodušno zoper proteče hudo bojevali in Cerkvino prostost z močjo branili. Zato smo Vas morali opomniti, da bi se ne zdelo, kakor bi Mi v tako tehtni reči Svojo dolžnost zanamarjali. Zakaj prepričani smo, da tudi brez

*) 35 pisem sv. Tom. do angl. škofov.

**) 9 pisem do kralja Balduina.

***) Hebr. 10, 22.

†) Joan. 16, 33.

††) Sv. Tom. Kanterb. l. 33.

Nášega opomina bi bili Vi to storili. Tudi nismo še upanja zgubili, da bo Bog pričujoče hujave odvernil. Zakaj oserčuje Nas k dobremu upanju vdanost in vera Nášega preljubljenega sina v Kristusu, cesarja in kralja Frančiška Jožefa, ki smo ga v novem pisanji današnjega dne živo nagovorili, naj nikoli ne dovoli, da bi v Njegovem obširnem državstvu bila Cerkev podveržena sramotni sužnjosti in Njegovi katoliški podložniki najhujšim stiskam.

Ker pa njih veliko Cerkev napada in je vsaka zamuda nevarna, ne smete kar nič v miru čakati. Bog naj vodi Vaše sklepe in naj Vas podpira s svojo močno brambo, da srečno določite in doveršite, kar služi v slavo Njegovega imena, in v duš zveličanje. V znamenje te božje brambe in naše posebne naklonjenosti Vam vsem in posameznim, ljubljeni sinovi in častiti bratje, kakor tudi duhovstvu in Vaši čujočnosti izročenim vernikom podelimo v ljubezni Svoj apostolski blagoslov.

Dano v Rimu pri sv. Petru 7. sušca 1874, v 28. letu Svojega naj višega pastirstva.

Pij IX.

Razjasnilo

avstrijskih nadškofov in škofov zastran osnov cerkvenih postáv, ki so državnemu zboru predložene.

Na Dunaju zbrani avstrijski višji pastirji so 20. sušca razglasili obširno pojasnjenje zastran novih postáv, ki jih državni zbor zdaj pretresa brez prašanja sv. Cerkve, in ki bodo veljale za avstrijske postave, ako jih sprejmete spodnja in gornja zbornica in jih poslednjič še cesar potrdi. Potreba je bilo, da so škofje spregovorili in natanko razložili, kaj je prav in kaj ni prav. Kdor koli ni samo po imenu katoličan, bodi si vladar, državnik, poslanec, vradnik ali sicer podložnik, ne more več v dvomu biti, kje da je resnica in kaj je dolžnost storiti, ko so cerkveni poglavarji govorili, ko so cerkveni aposteljni razodeli, kaj je pravo in česa se je deržati.

Precej obširno je škofovsko pojasnilo, skusili bomo toraj le glavni posnètek sporočiti, da bravci imajo pregled tega imenitnega pisanja pred očmi.

Druzega majnika 1872, pravijo škofje, je devetnajst nadškofov in škofov na Dunaju v imenu pravice, Cerkve in družbinstva protestiralo zoper odpravo s papežem storjene pogodbe, in ti so si bili čisto svesti tudi priterjenja družih nepričujočih škofov.

Osnova novih postáv o zunanjih pravnih zadevah katoliške Cerkve je prišla v gospòsko zbornico, in ta osnova pravi v 1. členu: „Patent od 5. listop. 1855 (konkordat) je odpravljen po vsem svojem obsegu.“ Ta patent je bil pa povzdignjen v državno postavu, hoče se s tem toraj spodnesti podlaga državljanskemu pravu; toda tirjanje pravice s tim ni odpravljeno, in kakor 2. majnika 1872, tako se tudi sedaj podpisani (škofje) sklicujejo na pravico.

Pravice, zavarovane s konkordatom, so v novih osnovanih postavah mnogoterno žaljene, kar je obžalovanja vredno. Še celo tiste pravice se v teh osnovah ne spoštujejo, ki se Cerkvi v temeljnih državnih postavah priznavajo, ako samostojnost o vpravi notranjih cerkvenih zadév v 15. členu nima zgolj prazna beseda ostati. Naj bolj znotranjemu jedru Cerkvenega življenja pa protijo tiste načela v podpiravnem sporočilu, s kterimi se išejo osnovane postave opravičevati; zakaj podpiravno poročilo je predlogam vradno priloženo.

Odkar je ustanovljen državni zbor, so škofje že petkrat izrekli svoje prepričanje o pravicah in nalogi

sv. Cerkve, namreč: 6. maj. 1861 in 28. kim. 1867 v adresah do Nj. ces. veličanstva, 30. sušca 1868 in 9. sušca 1869 v dopisih do takratnih ministerskih predsednikov Auersperga in Taaffe-ta, in v pisanji do ministra Stremajerja. Načela v teh naznanilih izrečene so bile vselej načela katoliške Cerkve in tudi bodo vselej, ker neogiblivo izvirajo iz njenega poslanja in namena. Podpisani se jih bodo terdno deržali vsaki čas in ukljub vsaki nevarnosti.

Vlada male dežele Anhalta je pred malo tedni po ministru Larišu izrekla veliko resnico, ki velja za razméro med državo in Cerkvijo, namreč: Država ima delati za zémeljsko življenje, ne pa za okrog, kterega namen je na unem svetu. — Vlada, ktera ne uči in ne želi, da bi državljani imeli sami sebe za kake živine in vero za prazno izmišljijo — taka vlada je sama seboj v nasprotji, ako v vsih okrogih prizadevanja in djanja naj višji oblast sebi prilastuje. Bogú moramo bolj pokorni biti kot ljudém. Pred močjó teh beséd se je zgrudilo poganstvo, akoravno je bilo pod brambo gospostva, ki je zapovedovalo čez vesoljen svét. Kristjan pa mora Božjo voljo in svoj lastni večni namen ne le višej staviti kot zapovedi ljudi, ampak tudi višej kot želje svojega lastnega serca: zato keršanstvo ni le malikov poderlo, temuč je tudi keršansko državo in keršansko deržino ustanovilo.

Škofje nadalje dokazujejo, da država nikakor ne more v vsih ozirih biti za človeka naj viši veljava in ravnilo, da pa ravno kristjan v svetnih rečéh deržavi tako pokoršino skazuje, kakoršna se zunaj keršanstva ne nahaja nikoli nikjer.

Ako je državna postava od kristjanov svoje dni zahtevala, da naj malike molijo in jim darujejo, so se temu z zamerzo ustavili; so pa poganskim cesarjem brez ugovora plačevali davke, se vojskovali kot serčni vojšaki, zvesto so jim pokorni bili v vsih svetnih rečéh, se zakletev in rogovilstev ne vdeleževali. Poganski cesarji tedaj niso imeli vzroka pritoževati se čez meje, ki jih je delala vera kristjanov njih moči in gospostvu; kako bi se tedaj pritoževali keršanski?

Nauk, da ima država naj višji oblast v vsih zadevah, izvira iz sovraštva zoper keršanstvo, sovraštvo je vredna mati tega nauka. Ta nauk pa ni bil izmišljen zato, da bi veličastvo vladarskih prestolov povzdignil, temuč zato, da bi državljani z dušo in s telesom postali sužnji pospeševavci neke razširjene vmišljije, ki svojo zmago hoče obhajati na podertinah prestolov in altarjev. Zato ni resnično, ako ta stranka državno oblast naravnost za naj viši razglasuje: to ji je le toliko res, kolikor se oblast v njenih rokah znajde, ali vsaj ji pot gladi in ji v roko dela; s čimur se ravno prav goreče pečá vlada neke prav mogočne deržave. Stavek se v resnici tako-le glasi: Deržavi brez Boga in kralja gre naj višji oblasti; dokler ni taka deržava dokončana: gre naj višji oblast njim, ki doverševanje novega družbinstva naj bolj pospešujejo. (Konec nasl.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Pričevanje resnici. Ker je stvar, kteri je Danica 27. svečana dala potrebno pojasnjenje, precej znana in javnega, toraj bolj obšnega poména; naj samo iz treh novejših pisav nekdanjih učencev do njihovega slovenskega učitelja ponatisne dotične reči — brez imena, se vé, da tudi — brez zamere.

A. piše iz Gradca: „Moč resnice, vere in treznosti, ktere Vi zastopate, mora zgruditi prej ali poznej Vaše nasprotnike, ki se naj studnejših in zgolj neopra-

vičenih očitaj proti Vam poslužujejo. Marsikteremu Vašemu bivšemu učencu studi se sirovo polemikovanje proti Vam; marsikdo se strinja z Vašim mišljenjem, — a sočutje ostane in mora ostati na tihem, če ne — smo razvpiti kmalo po onem časniku, kot neumneži in dobičkarji. Bog Vam daj doživeti dneva, ko se bodo zagovorniki vere bolj spoštovali in ko se bo resnica bolj čislala. Bog Vam daj v ta namen dovolj pomoči in poguma!“

B. piše z Dunaja: „Postne pridige hodim poslušat v jezuitovsko cerkev; p. Maks Klivkovström s svojo originalnostjo prav obilno poslušalcev privabi, cerkev, sicer velika, je kar natlačena. Zadnjič je govoril o zbadljivem zasramovanju, ktero ravno sedanji čas tako cvete in le preveč otrok izterga iz maternega naročja sv. cerkve. Dve resnici je povdarjal: 1. da nobena reč tako ne zbode, kakor zaničevanje in zasramovanje; 2. da to more priti le iz gerdega, umazanega serca. Pri tem ste mi prihajali na misel Vi, preč. g. profesor. Že vlani in zopet letos Vas hočejo nekako smešiti, ker ste pokazali nevarnosti in pogubnost slabega časništva in so se zadete čutili; vzeli so v roko puščico zasmehovanja in jo sprožili na Vas. Res, zasmehovanje zbode, tudi nehoté — a vedite, da z Vami vred je zbudilo še marsikterega drugega, ki pozná in vé ceniti Vaše dobro serce in dobre namene. In mislim, da bote napade prav lahko prebili, ako pomislite, kdo napada in kdo je na Vaši strani.“

C. piše z Dolenskega: „Hudobni svet, liberalni nehvaležneži Vas letos zopet obrekujejo in grizejo. Vém, da se malo brigade zanje, kajti: „Mens conscia recti famae mendacia ridet;“ ali — vendar si ne morem kaj, da ne bi Vam ravno pri tej priliki izrekel najtoplejše zahvale za podučevanje v slovenščini: Kar znam, je Vaše delo; da ne znam več, pač le moja krivda. In tacih misli, ni mi treba zaterjevati, je gotovo večina boljših nekdanjih Vaših učencev. Kdo pa Vas obira in obrekuje? — Spridni študentje!“ —

Da te besede veljajo g. prof. J. Marnu, bralcem „Zg. Danice“ praviti ni treba. Vredništvo, ktero je že sem ter tje zoper „Slov. Naroda“ nespodobne napade branilo omenjenega profesorja, veseli, da se z njim vjemajo v tem oziru boljši nekdanji učenci — tim več, ker tudi sedanji so s krasno večernico v god sv. Jožefa slovenskemu učitelju svojemu pokazali očitno, na čegavi strani da so, kar smo že omenili.

— Imenik Jezusove družbe letošnjega leta ima na čelu okoli imena Jezusovega gosto ternjevo krono, okrog bodeče krone pa je prelepo žarno sijanje. Avstrijsko-ogerska okrajina ima skupaj 463 udov, to je: 209 duhovnov, 106 v nauku, 148 bratov pomočnikov. Izmed teh, ki so bili lani po ukazu 18. sušca iz Repenj pregnani, je preč. P. Dolijak v Štiru, P. Kos v Koloči, P. Staré na Dunaju, P. Valjavec brez stalnega bivališa, P. Lempelj v št. Andreju.

Vsa družba je imela l. 1872 udov 8951, l. 1873 pa 9077, tedaj so se pri preganjanju za 126 pomnožili. Bilo jih je na Laškem 1526, na Nemškem z Avstrijo vred 2410, na Francoskem 2665, na Španjskem 1331, na Angleskem 1074; v misijonih pa jih je bilo: v Evropi 208, v Aziji 371, v Afriki 151, v severni Ameriki 667, v južni Ameriki 357, v Avstraliji 109, na potu 9, vseh skupaj 1872. Iz Avstrije Ogerskega jih je samo v Avstraliji 20, v severni Ameriki 9 med njimi preslavni Frančišk Ksav. Veninger.

Z Dolenskega, 23. marca. V Sevnici na Štajerskem se je obhajal sv. misijon od 10. do 19. t. m. Vodila sta ga čast. očeta gg. Dolijak in Lempelj iz družbe Jezusove. Oba sta izverstno rešila svojo nalogo. G. Doljak je z vso gorečnostjo učil, svaril in tudi oistro bičal nejever-

stvo liberalcev. G. Lempelj je pa posebno lepo razkazoval vstanovske dolžnosti. Res, jezuiti so preizverstni možje za ljudske misijone. Ljudje so pridno hodili k pridigam, tudi iz bližnjih kranjskih župnij. Cerkev, dasiravno silno velika in prostorna, je bila vendar — posebno proti koncu misijona prav polna, pri sklepu pa niso imeli vsi v nji prostora. Gotovo čez 6000 ljudi je bilo v tem času obhajanih. Koliko neveljavnih spovedi se je popravilo. Koliko škode in krivice se poravnalo. Ali ni tedaj misijon koristen?

Kako nespremišljeno so delali tisti, ki so misijon ustavljali in se zoper njega podpisali, zdaj lahko vidijo. Posebna hvala pa gre g. Tompahu in Pravnsajsu, ki sta se za misijon naj več prizadevala, da se je vključ vladnemu enkratnemu prepovedanju vendar le obhajal. Vse se je godilo v naj lepšem redu. Tudi po kerčmah je bilo vse tiho. Vse je hvaležno, veselo in potolaženo od misijona na sv. Jožefa dan domu šlo s serčno željo, da bi se kmalo kje v obližji zopet obhajal. To vse kaže, da naše slovensko ljudstvo je v resnici verno in ne mara za liberalne motivce in njih „laži-liberalizem“, ki sovraži misijone, sovraži molitev, sovraži vero samo.

Iz Boštanja, 29. sušca. Prosimo te, draga Danica, naznani svojim bralcem veliko nesrečo, ktera je zadela Šmarčino v Boštanski fari. V god žalostne Matere Božje o 1/3 popoldne je vstal ogenj, in ker je hud veter po vasi vlekel, je bila v pol ure pogorela vsa vas, 18 hiš z dotičnimi hlevi itd. Nekterim je čisto vse pogorelo, ker so bili ravno pri delu v vinogradih, nekteri na sejmu na Bruniku. Revšina je taka, da se Bogu smili. Vemo, da je vas Šmarčina poleg Save mnogim neznana; pa naj zvedó, da jih je v nji veliko, kateri milo povzdigujejo roke in jih pomoči prosijo. Ljubljancani in drugi Kranjci imajo usmiljeno serce in vedno radi pomagajo, posebno tolikim revežem, kakor so postali pri nas po nesrečnem požaru; upamo toraj, da se bodo na te pogorelece spominjali z darovi v njih silni nesreči. (Tudi vredništvo prideva svojo gorko prošnjo za uboge pogorelece. Naj ljubi Bog darovavce obvaruje enake nesreče, tolaži jih pa tudi v vsih njih britkostih.)

Iz Zlatopolja. B. G. — Kako po pravici se imenuje katoliška Cerkev mati, se vedno prepričujemo, in pa toliko bolj, kolikor bolj duhovnov primanjkuje. Dokler je dobra mati pri otrocih, nad svojimi ljubljenci čuje, jih opominja in na vse strani oskerbuje, otroci njeno ljubeznjivo serce zanemarjajo, jo le preradi zaničujejo. Ali vse drugač pa ravna ubogi otroci, ko jim mati (tako rekoč) odмира, jim svoje poslednje besede na serce polaga. To se je pokazalo tukaj, ko so se 2. svečana dobri gosp. J. P. s svojimi ovčicami poslovljali. Ovčice in pastir so bili globoko ginjeni, ko so jih serčno opominjali, da naj si terdno v sercu ohranijo slišane nauke, ker jim zadnjikrat govore s tega svetega kraja. Jaz pa sem si mislil: o da bi vendar tu sem prišli tisti, ki jim Božja beseda preséda, in bi živo tu vidili, kolika tuga obdaja njih, ki se zapušene čutijo, in kako strašna bo ločitev poslednji dan od Jezusove Cerkve tistim, ki bodo popolnoma zapušeni.

Iz mnogih ust je bilo slišati, kakor tudi zdaj še zmiraj, pritožbe rekoč: „Kam se bomo ubogi zdaj obrnili, ker pomanjkanje duhovnov je čezdalje večji, in tedaj si ga tudi tukaj kmalo ne moremo upati! Sveto-vati bi jim pač bilo, naj si s stanovitno molitvijo prizadevajo pri Bogu sprositi, da bi on zbudil serce do-brega duhovna, ki bi prišel jim usmiljeno roko podat in potrebno pomoč skazovat.“

Ko to spisujem, se mi pa pogosto v mislih ponavlja, kar so nam častiti starček na Berdu mnogokrat prav povedali, rekoč: „Le kašljajte, ali vedite pa, da

bedo še klopí kašljale, grizene od červov, ko jih ne bo nihče zasedal, in ga ne bote imeli, da bi vam govoril.“

Iz Jeruzalema 10. sušca piše kranjska rojakinja Fr. V. nekatere zanimivosti. Delavna šola, koja se je napravila na njeno prizadevanje, ima 30 deklic, ki se učijo ročnih del. Deržina ta se preživi s pletenjem ter-njevih kron. Ima tudi nekega dečka, zapušeno siroto, ki močno želi sv. kersta in družih zakramentov, pa za-volj turške prenapetosti se tam zgoditi ne more, ker bil je deček poprej mohamedan. Zgodilo bi se, ako bi pod kakim izgovorom dobil potni list in se dal kje drugej kerstiti. (V sili je bil skrivaj sicer keršen od nje (Nothtaufe).)

V Jeruzalemu je bila letos huda zima, do 9. sušca sneg, toča, viharji, velik mraz, voda velika. (Sicer so potoki večí del usušeni.) Za mrazom je poginilo veliko živali. Draginja je silna. Vsak teden prinesejo ladije na stotine Izraelcev; pridigarji krožijo po deželi, rekoč: nebeško kraljestvo se je približalo. Amoniti, templerji (?) se pripravljajo na prihod odrešenikov. Napolnuje tudi mesto veliko tisučev ruskih romarjev. (Pride jih na-vadno vsako leto dosti na velikonočne praznike.)

5. sušca po noči je bil hud potres; 14 judovskih hiš se je poderlo; tudi v avstrijski romarnici je zid v stanicah počil.

Marija zdravje bolnikov.

(Dalje.)

Znana je bila tudi nje radodarnost in ljubezen do uboštva, tako da po čudoviti prikazni ni imela svetne koristi ter je celó morala svojo dedšino prodati, ker so jo obiskovanja romarjev in drugih ljudi v nje rokodelu ovirale. Darove sprejemati pa se je vedno branila. L. 1864 se preséli Magdalena v hišo svojih prijatelj Tereze in Veronike Kindermanovih, kjer ostane tri mesece. Tu se nje bolezen zhujsa tako, da je bilo 29. novembra za smert previdena. Od velikih bolečin, ktere je znotraj v persih čutila, in od bodljajev, je včasí kar omedlela. Kmalo se bolezen tudi zunaj pokaže, spahnejo se mehurji in neke ulesa, ki se ognójé, odprejo in tak smr-rad napravijo, da ni bilo obstati pri bolni. Dr. Ulbrih, Mag-dalenin zdravnik, je sam rekel, da je bolezen zanemar-jena in torej težko ozdravljiva, pa je vendar zapisal zdravila, ktere niso nič pomagale. Tudi drugi zdravnik, dr. Grulich, pri katerem je Magdalena trikrat bila za pomoč, ji ni mogel pomagati. Žraven bolečin, ktere je nje bolezen ji delala, je morala Magdalena še hudobno obrekovanje terpeti, kakor da bi nepoštena bila, kar jo je še veliko bolj žalilo kot vsa bolezen. Pa Bog nikogar ne pusti skušati čez mero, takó je ona oseba, ki je Magdaleno černila, naposled svojo zmoto spoznala, ter v ponižnem pismu za zamero in odpuščanje prosila.

Če dalje bolj je bolečina pritiskala in rana se je po celém životu na levi strani pers razširila ter ji kakor rak mesó razjédala. Brat nje pride 15. grudna 1865 z vozičkom po njo, da jo od družine Kindermanove nazaj domú prepelje. G. Storh jo 21. grud. zopet previdi, in ona popolnem vdana v voljo božjo bližnje smerti pri-čakuje. —

Dvanajstega pros. 1866 je Magdalena imela silne bolečine, ter je kar v nesvest padla, in nje nevesto (bra-tovo ženo) Cecilijo, ki je gnjusne rane vidila ter rutice prekladala, je groza obhajala pri tem usmiljenem opra-vilu. Brat njen Jožef je bil o polnoči še pri nji, da jo, ker se sama ni mogla ganiti, iz postelje preloži, potem je čula Veronika Kindermanova pri njej celo noč.

Ob dveh po polnoči prosi Magdalena, da bi jo Ve-

ronika pokropila z blagoslovljeno vodó ter z njo skup molila: „Spomni se, o dobrotljiva Devica Marija!“ itd. Mala podobica žalostne Matere Božje, ki je poleg po-stelje visela na zidu, jo je ono noč veliko tolažila. Ob štirih zjutraj 13. pros., bilo je v saboto, nastane v so-bici, kjer je bolna ležala, neprevidoma taka svitloba, kakor bi bilo solnce prisijalo ob belem dnevu; bolna koj zbudi prijateljico, ki je bila pri postelji zadremala, rekoč: „Vstani in glej, kako je svitlo v sobi!“ Ko se je bila Veronika prebudila, tačas je vidila Magdalena zraven postelje pri svojih nogah veliko prelepo, v snežno bel plajš zagorejeno Gospó z obrazom svitlim ko solnce in z zlatno-leskečo krono na glavi. Pri tem pogledu se začne Magdalena tako tresti, da jo je strežnica komaj v postelji deržala, in bolna pravi: „Poklekni! kaj je ne vidiš?“ Pa Veronika ni nič vidila, ter je mislila, da bolna bléde od silnih bolečin. Tolika je bila svitloba, da si je Magdalena oči zakrila z rokami, in ko ji pri-jateljica roke od obraza odtegne, jih Magdalena k mo-litvi sklene ter jame moliti: „Povelíuj moja duša Go-spoda, in moj duh se vzraduj v Bogu mojem Zveli-čarju.“ Po tih besedah svitlokrasna podoba Marije Dev. spregovori z ljubeznjivim neizrečeno milim glasom: „Otrok moj, zdaj pa se ozdravi!“ Na te besede prika-zen zgine in ž njo vred tudi čudna svetloba, in na-stane prejšna tema, ter soba sama z malo oljnato lam-pico razsvitljena. Magdalena Kade, vprašana koliko časa je prikazen terpela pravi: toliko, kolikor ga je treba, da se to pové. Vedno še na celém životu se tresóča do-končá moliti pričeto pesem Marijino: „Povelíuj moja duša“ itd. (Magnificat). Vse to je Marija Magdalena Kade s prisego poterdila. Od onega presrečnega hipa ni čutila nikakoršne bolečine več, ne v persih, ne na strani, ne nikjer več. Komaj se par minutev oddahne, dá po-klicati brata in njegovo ženo, in ko prihajata, jima kliče naproti: „Zdrava sem, — zdrava sem!“ „Ona mi je rekla!“ S prvič sta mislila brat in žena, da bléde, pa se jima je vendar čuden zdel močni glas, kakoršnega že dalj časa ni imela, ker je bila oslabiljena. Ko zapazi Magdalena, da dvomita nad njenim ozdravljenjem, dá prinesiti luč ter sname še vse ogerdene rute in obliže z rán, in stermeči vidijo vsi, da so rane zginile, zaceljene, in s tenko mlado kožo prevlečene. Lahko si mislimo, kako sta se še bolj začudila, ko jima Magdalena pové prikazen nebeške Kraljice. Vsi pokleknejo in se Mariji zahvalijo za to prečudno ozdravljenje. Magdalena, cele mesece prej bolna in zadnji čas na smertni postelji, je bila od tega časa popolnoma zdrava in močna, kakor nikoli poprej tako ne v vsem svojem življenji.

Silno so se čudili tudi neki delavci, ki so tje pri-hajali, vidivši Magdaleno neprevidoma tako čversto 13. pros., ko so mislili prejšni večer, da gotovo bode umerla. Hotla je že v saboto, 13. prosenca, pomagati čistiti sobo za drugi dan, ko je bila nedelja in praznik sladkega Imena Jezusovega. Tudi je že hotla iti v pol ure odda-ljeno farno cerkev v Georgswalde, kakor se je močno čutila; pa brat in sorodniki so ji branili, ker je bilo mraz, ter je doma ostala; pa od 15. pros. naprej je vse domače in tudi težke dela opravljala brez vsaktere težave.

(Dalje slédi.)

Veliki četrtek.

Ljubezen večna, preden kri preliwa,
In preden se za greh svetá daruje,
Preserčno se od drazih poslovljuje, —
Neskončni Stvarnik stvári noge umiva.

A solza gorka Mu okó zaliva,
Ko črnemu se sercu približuje:
Vsevédni vé, kaj izdajavec snuje,
Da strast derví v prepád ga pogubljiva.

Zató omivši jih, otožin reče —
Ak izdajavca bi še kje omečil:
„Preljubi! ste — a vendar ne vsi — čisti.“

Svarilni glas te Jezusov ne speče,
Kristjan, da vést očistil bi, osrečil?
Al z Judom prašal boš, sem mar jaz — tisti?
Radoslav.

Razgled po svetu.

Rimsko. (Govor sv. Očeta.) Viktor Emanuel je 23. sušča obhajal svojo vladarsko 25letnico in sprejemal, kaj pa da, marsiktere vošila. Cerkvi zvesti Rimljani pa so se tisti dan zbirali v Vatikanu pri sv. Očetu v velikem številu, in izročili so jim prelepo adresno, brano po knezu Máriju Chigi-u.

Kaj lép, veličasten je bil odgovor sv. Očeta o tej priliki, iz katerega naj tukaj posnetek nasledva.

Skazovanja priserčnega spoštovanja, pričanja papež, ki ste jih večkrat razodevali temu svetemu Prestolu, vam delajo čast, mene tolažijo, njih veliko spodbudujejo.

Vam delajo čast, ker vas kažejo svetu kakor izgled podločnosti do Prestola resnice in do naj višega pastirja; mene tolažijo, ker se videm obdanega od te blage tovaršije; spodbudujejo premnoge, ker izgled, kakor v slabem tako tudi v dobrem, ima večji moč, kadar prihaja z visósega in tako ložej najde posnemavcev.

Po nekaj daljšem oserčevanju pričujočih pravijo: Ravno undan me je dolžnost vezala pisati okrožno pismo škofom nekega katoliškega cesarstva, in pismo od mene pisano je bilo tam razglašeno. Rogovilsk list, kazaje na to pismo, se je pečal z njegovim pretresovanjem in rekel je, da obsega besedovanje in izreke že druge kratki oklicevane, in da toraj le-té niso družega kakor ponavljanje (una ripetizione).

In to utegne biti, odgovorimo Mi, zakaj na zmote tisučkrat ponavljanje je treba druge tisučkrat nasprotovati z ravno tistimi nauki. Spačenim načelom se morajo nasproti staviti večne načela resnice, in jih je treba ponavljati v tolažilo dobrim, in v podporo slabim, pa v osramotenje brezbožnim.

V rogovilstvu (puntu) dalje vidimo, da se ponavljajo vedno ravno tiste hudobije. Pustimo vse druge in le z enim pogledom se ozrimo na 1789 in na 1874. V rogovilstvu preteklega stoletja so molili pamet, so pa jo ravno divje sramotili (si adorava la ragione e si sragionava ferocemente). Cerkvene posestva so krivično plenili, duhovstvo in poštene ljudi preganjali, države in kraljestva po krivici v posést jemali, obešala kervovili; ob kratkem, pamet, ki se je reklo, da jo molijo, je bila zginila in divja jeza je vodila vso kužljivost tiste kratke nesrečne dobe.

V rogovilstvu, ki tudi sedaj nadaljuje svojo strahovito pot, molijo pa tvarino (persténost) in ponavlja se ropanje cerkev, preganjanje duhovstva, divjaško strahovanje (ostracismo) dobrih, ječe škofov, streljanja in smertenja.

Ravno sedaj so v Braziliji v ječo vergli škofa, ker je frajmavrarje obsodil, ki so bili večkrat že obsojeni od le-tega svetega Prestola. Ali ker so med ministri une vlade frajmavrarji na visoki stopnji pri ločnikih (sektirarjih), so dovolili udariti pravičnega, da se ohranijo sektirarji, ki so strupene kače.

In vse to se je godilo zoper dano besedo od strani tistega, ki je vlado namestoval.

Te rogovilstva so vselej pred seboj gnale vpitje prostosti, in zmanjševanje ali odpravljanje dajátév, zlasti tistih, ki ljudstvo stiskajo; ali kmali potem so se dajátév zopet prikazale veliko večji in težji, in v tem ko so nadalje razvpivali prostost, sedí trinoško rogovilstvo na prestolu, pečajoč se s tim, da podira staro, ter samo sebe mastí, zatira številno množico poštenih, kaže se pa velikoserčno samo do pregrehe in do vsega tega, kar serce pačí in na to meri, da bi se katoliška vera iztrebila.

In po takem ponavljanji hudodelstev naj bi Cerkev molčala? In ne smela bi tudi ona ponavljati svetih načel pravice, razklicovati in oznanovati, da neke rogovilstva ne rodé družega kakor brezbožnosti, bogoskrunstva in krivice? Vzemite cerkvam njih posestva, ali te posestva niso drugo kakor goreči ogurki, ki bodo o svojem času vpepelile hiše in deržine novih posestnikov.

Kar pa Cerkev nad vse drugo nazaj tirja, to je prostost. In tukaj, če tudi ni všeč občutljivim nasprotnikom, ki jih zadenem, sem prisiljen ponoviti, da Jezus Kristus ni rekel drugim, ampak samim apostelnom in njih naslednikom: „Euntes docete omnes gentes. Pojdite, učite vse narode.“

Cerkev tedaj tirja svobodo učenja, svobodo, da more voliti med svojimi služabniki tiste, ki so naj bolj pripravi opravljati službo v vinogradu Gospodovem: svobodo voliti med mladenči, da jih zapisuje v versto levitov, ne da bi bili vklenjeni od nekacih zavéz vojaških služb...

Mojstersko primero so nato sv. Oče naredili med Jobom in sedanjo sv. Cerkvijo. Bog je satanu dopustil Joba na vse premnoge načine skušati; hotel je pa, da naj se ne loti njegovega življenja: Verumtamen animam illius serva. Zaupajmo v dobrotljivega Boga, pravijo dalje, da tudi sedaj bode revoluciji, tej satanovi hčeri, rekel: Dopustim ti za zdaj oropati Cerkev in njene služabnike: „Verumtamen animam illius serva“; ne vklepaj pa prostosti, ki je duša Cerkve.

Tako smemo upati; in k upanju vabijo besede Jezusa Kristusa, ki sem jih v kratkem bral obhajajoč božjo daritev: „Si quis sitit, veniat ad me et bibat.“ „Ako je kdo žejen, naj pride k meni in naj pije.“ Res, o moj Jezus (tukaj so bili sv. Oče do joka ginjeni), res, o moj Jezus, vse nas žeja po miru, in Ti si Kralj mirú; vse nas žeja po redu, in Ti si ustanovil in ohraniš red v veseljnosti. Vsi želimo konec tolike šibe, s katero po pravici tepeš našo nehvaležnost. Naj bode za stava tega mirú doželeni tvoj blagoslov!

Ah ljubi Jezus! Cerkev, tvoje delo, je izšla iz tvoje strani in je neprecenljiva postala v zveličavni kópeli tvoje kerví. Ne dopusti, da bi ta tvoja nevesta postala služabnica tistih, ki išejo, pa zastonj, jo zatreti. Reši okove, s katerimi je obdana, in obleci jo zopet z oblačilom njene častitljivosti. Dobro vem, da je ona vojskovanavna, ali premagati mora; dobro vem, da se mora bojevati, pa vem tudi, da mora zmagoslavje obhajati. Prav obilen blagoslov z visokih nebés naj pride na to Cerkev; med tem pa Ti, o Jezus! vodi trudno in staro roko svojega nevrednega Namestnika, kateri ponavlja svoje življenje darovati, ako more le to pomagati, da se uto-laži tvoja jeza, in pomagalo bo gotovo, ker zedinjam slabi dar z neskončno ceno tvoje predrage kerví.

Z blagoslovom vsih pričujočih in njih deržin, z blagoslovom zlasti tistih daljnih, kateri prenašajo terpljenje od hudobnih itd., se je končal neprecenljivi ta govor.

Laško. Viskonti-Venosta je v nekem okrožnem pismu do raznih vlád dokazoval, da je papež popolnoma

prost, ker so bili sadnjič kardinali brez ovire izvoljeni. Kolika hinavšina je v teh besedah, vsak lahko spozná, ako; prevdari, kaj bi se n. pr. reklo, ko bi Viktor-Emanuel ali pa nemški Vilhelm bil v taki svobodi, kakor so sv. Oče. Zato tudi ta okrožnica laškega ministra ni bila pri vsih vladah tako sprejeta, kakor je hinavstvo želelo.

Listek za raznotero robo in blago.

Smert Ikarjeva.

(Poleg talijanskega složil Bogdan Ternovec.)

Ker ni pričete poti od očeta
Letavec kreški deržal se bežeči,
Z voščeniima je kriloma v goreči
Približal krog se večega planeta.

• Peresa ločena, po ognju zgreta,
So padala v okrogu se verteči,
Neznanemu za oni kraj bliščeči
Je bila stvoru vsaka moč uzeta.

Oberniv nogi že v podnebje jasno,
Očesi v gladne pa morjá talase, *)
Padaje zrake reže zviždajoče. **)

V valovih zrè pogubo svojo včasno, ***)
Štropotno v nje telebi za vse čase:
Prederznikom v svarilo strahujoče.

Iz Ljubljane. Darove za: sv. Detinstvo, čisto spočetje, Božji grob, ranj. Karlste, brat. sv. Leop., preganjane duhovne v Švici, za Bukarešt, afrik. mis., vsega 245 gl. smo te dni poslali na Dunaj, za Bulgarijo pa v Adrianopol 61 gl.

Mati dobrega sveta, ali nove Šmarnice (po Keršbaumerju) pridejo na svetlo v založbi gosp. Henrika Ničmana nekako 12.—14. tega mesca.

Sveti Veliki teden in Velika noč, ali cerkvena opravila tega sv. časa v latinskem in slovenskem jeziku, s pravili za duhovne in pojasnili za ljudstvo. Sostavil Andrej Marušič, učitelj vérstva na c. kr. gimnaziji v Gorici. Z dovoljenjem preč. ordinariata goriškega. — Ta že večkrat omenjena in močno doželena knjiga v prav lepem tisku, na prijetnem papirju in v čisti slovenščini je na svetlem. Sicer je naše priporočilo lepega dela že nekoliko pozno, ali pa tudi ne. Kupi si klasične bukve (s 407 str. v osmini za 1 gl. 50 kr.) in študiraj jih skoz leto, da jih boš drugo Veliko noč bolje razumel. Vidil boš dobroto Božjo in njegovo nezmerno usmiljenje v odrešenji človeka, vidil pa tudi, kako krasno se podá mila slovenščina vtric krepke in slavne latinščine, kako se to in uno dostikrat v našem jeziku še krajše dá povedati, kakor v latinskem itd. — Našemu verlo zaslužnemu gosp. A. Marušiču pa serčna in naj serčniša hvala, da je slovensko slovstvo obdaroval s tako lepim in tehtnim delom, kakoršnega smo močno pogrešali.

*) Talasi, to je, valovi; greške korenine, pa precej v rabi pri ilirskih pesnikih.

**) To je, piskajoče.

***) To je, pošastno.

Rimsko. Sv. Oče so v god Oznanovanja M. D. maševali v konzistorijski dvorani, vravnani za kapelo, in so obhajali do 200 imenitnih osób, zunanjih in domačih.

Odkar v Rimu liberalci gospodujejo, je zmiraj večí lakota, ter lačni že neko silo delajo. V velikih trumah so se 22. sušca podili po mestu in kričali po kruhu in mesu. Liberalci so pograbili samostane in dobrotne naprave in zdaj „zedinjeni“ in „svobodni“ Rimljani po Rimu lakoto pasejo in lakote umirajo.

Duhovske spremembe.

V Goriški nadškofiji: Prevzv. knezo-nadškof so s porazumom dotičnih škofov sufraganov in c. k. namestništva v. č. g. Jož. Gabrijevčiča, dr. bogoslovja, špiritvala in začasnega profesorja nov. test., imenovali za stalnega profesorja v centralnem semenišči. — Č. g. Janez Flapp, dr. bogoslovja in dosedanji vikar stolne cerkve, pride kot špiritval v cent. semenišče.

V Ljubljanski škofiji: Č. g. Anton Trepal, prestopivši iz goriške nadškofije v svojo rojstno škofijo, je dobil lokalijo Sela pri Šumbergu. — Umerl je 1. t. m. č. g. Mart. Pajk, fajn. v Polji. R. I. P.

V Kerški škofiji: P. n. č. g. Valentin Nemeč, doktor in profesor bogoslovja, in č. g. Alojzi Fišer, fajmošter glavne mestne fare v Celovcu, sta izvoljena konzistorijalna svetovalca; č. g. Lambert Ferčnik, fajmošter v Žabnicah, in č. g. Blaž Košir, fajmošter v Žitari vasi, sta imenovana knezo-škofijska svetovalca. Č. g. Hubert vitez Galenstein, mestni kaplan v št. Vidu, je dobil faro Rise. — Fara Staridvor je razpisana do 12. majnika.

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta: Polhograški farmani 42 gl. a. v. s ponižno prošnjo sv. blagoslova, da bi se v sedanjih viharjih časih dobro vojskovali, ték serčno dokončali, sv. vero čisto in živo stanovitno ohranili. — Po gospodu Rozmanu več dobrih rok sv. Očetu za pirhe 30 gl. v pap., 1 križavec za 2 gl. 12 kr. st. den., 8 gl. v sr. in 30 kr. a. v. Vsi prosijo sv. blagoslova v življenji in za zadnjo uro. — Neimen. 75 kr. — G. L. R. „Križu od križa“ 1 križavec za 2 gl. 12 kr. st. den. — Neimen. 1 gl. sr. — Neimen. 75 kr. v sr. — S Podkrajja 1 gl.

Za afrikanski misijon: S Podkrajja 4 gl. — Iz Vodice 3 gl.

Za Bosno: M. Karbin 2 gl. po g. Rozmanu. — S Podkrajja 2 gl. — Iz Loke po g. fajn. P. R. iz neke dobrotne roke 50 gl. le za eno nar bolj revnih cerkev. — Neimenovan 18 gl. za ss. maše; 5 za tabernakelj. — Neimen. 2 gl. za tabernakelj. — Neimen. 1 gl. sr. — M. K. 2 tol. po 2 gl. st. den. — Gosp. Seb. Magdič, p. fajn. pri sv. Juriji ob Pesnici, 50 gl. za napravo 1 tabernakeljna.

Za bulgarski misijon: G. L. R. 1 gl. sr.

Za sv. Detinstvo: Z Zalega Loga 1 gl. 40 kr.

Za misijon g. Čebulja: S Podkrajja 1 gl.

Za varhe Božjega groba: Iz Vodice 2 gl. 35 kr. —

Iz Sorice 3 gl.

Za pogorelce v Šmarčini: G. L. R. 3 st. dvajset.

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. A. —č: Hvala! —